

Din jumătăți de propoziții și de cuvinte am înțeles că ancora grapase, că pompele refuzau să pornească, și împreună cu ele și motorul, și că vântul împingea nava spre o matahală ancorată în avanport.

Pe ecranul ce monitoriza prezența celor trei faze, sectorul însemnat cu S era stins. I l-am arătat șefului și gura i s-a făcut pungă: *Quoi? Une phase? Mais comment ça?*

Le-am strigat să pornească alt generator. După ce le-am schimbat între ele, semnalizarea a rămas intactă și era clar că faza S era „pusă la masă”. Defecțiunea ar fi fost mult mai ușor de sesizat dacă în locul destinat aparatului de monitorizare a rezistenței de izolație nu s-ar fi aflat o bucată de carton.

Chef, il faut lâcher le sectionneur.

Quoi? făcu el dezorientat.

Toți urlam, toți țipam.

E aici, în spate!

Șeful apăru lângă mine, gâfâind.

Aici scrie conexiune cu malul.

N-aveam timp de explicații. Simțeam cum cresc în mine iritarea și spaima. Țsta nu știe nimic, îmi ziceam.

Scrie! Sigur că scrie!

Între timp, comandantul repeta, destul de calm, ce-i transmitea Abdul: Cincizeci de metri! Patruzeci și cinci de metri!

Pourvon se uita mereu în jur de parcă pierduse ceva.

Am rotit maneta separatorului și l-am decuplat; o parte din lumini s-au stins și s-au aprins imediat. Pourvon a țipat – ce-ai făcut? – și a rămas prostiț în fața tabloului: sub litera S pâlpâia un becuț verde.

— Pompele, am urlat.

Jorj a ieșit val-vârtej și, după ce a pornit pompele, s-a auzit huruitul motorului. Pourvon a răsucit întrerupătorul și a transferat comanda în timonerie; înlemniți, ne-am uitat toți trei la indicatorul cârmei: acul se mișca încet, spre tribord. În următoarele minute ne-am așteptat la o bufnitură. A trecut ceva timp până când șeful a îndrăznit să-l trimită pe motorist pe covertă. Ivorianul a ieșit și s-a întors: petrolierul rămăsese în urmă. Am respirat ușurat, dar mâinile continuau să-mi tremure.

La doar un ceas de la neașteptata ei zvârcolire, Mediterana își usca falezele la soare și câteva ambarcațiuni cu pânze pluteau liniștite, împinse de briză.

După ce a discutat cu Pourvon, Pascal m-a chemat la biroul lui, unde m-a întâmpinat zâmbitor și ușor nedumerit.

M-a pofțit să iau loc pe canapea, iar în timp ce mă așezam, a pocnit din degete de parcă ar fi găsit soluția unei probleme mai vechi.

— Domnule, ne-ai salvat!

Și-a trecut mâna prin păr, apoi a întins-o după scrumiera.

Inspirație de moment, am zis.

A tras adânc din țigară și a suflat fumul într-o parte. Ridurile de pe obraz și cele de la colțul ochilor lui își modificau, simultan, înclinația.

— Am și eu una: de mâine îți începi programul la *apéro*!

Și m-a țintuit cu privirea, să fie sigur că am înțeles.

Cu această propunere a început ultima mea perioadă romantică pe mare, un du-te-vino lipsit de griji între insulă și rafinării, însoțit în fiecare seară de tânguiri de muezin ale lui Pascal – *apéro, messieurs, apéro* – și de plescăitul bărcuței de serviciu cu care Abdul ne ducea, trăgând de două ori pe săptămână la rame, printre iahturi și iole, până în fața magazinelor Carrefour. În scurtă vreme însă, peste porturile lumii urma să se abată criza, navele aveau să fie legate unele de altele în calupuri și uitate cu lunile (sau poate cu anii!) în golfuri neatinse de cruzimea taxelor, rutele să fie evaluate la milimetru, manevrele să se desfășoare doar la lumina zilei, iar viața pe mare să nu mai fie ce fusese până atunci.

Știam că Pourvon, deși nu îndrăznise să se opună pe față, n-avea cum să vadă cu ochi buni transformarea programului meu dintr-unul cu prezență regulată, într-unul cu prezență de bunăvoie; eu însă, ca să nu pun paie pe foc, mă duceam în fiecare dimineață la analiza alarmelor apărute peste noapte și dădeam, la nevoie, o mână de ajutor. Apoi urcam în timonerie, unde Pascal își termina prima sau a doua țigară și se pregătea de cafea. Coboram deja spre Dakar și tensiunea voiajelor scurte de până atunci se risipise. Se încălzise binișor, iar marinarii ieșiseră la curățat și vopsit coverta. Autostrăzile lichide, cum zicea Pascal, erau acum largi, vapoarele se decupau clare la orizont și, dus pe gânduri, părea să caute un subiect cu bătaie lungă. Nici până atunci, în traficul dens al Mediteranei, nu-mi păruse vreodată neliniștit, căci obișnuința de a vedea panoramic și de a interpreta în orice moment poziția și drumul navei făcea ca marinăria să fie pentru el o aventură cu final previzibil.

Iar în zona aceea, în care își făcuse ucenicia trecând în slalom printre pescadoarele ce împânzeau orizontul Mauritaniei, navigația o făcea din colțul ochiului, cum îi plăcea să spună.

Își amintea deseori de ofițerul însărcinat cu încărcarea navei, cel mai bun secund pe care îl avusese sub comandă, și căruia îi acordase acest calificativ nu doar pentru că știa locul și rolul fiecărei valve de pe covertă sau pentru că fusese singurul cu care vorbise ore în șir despre caravele, ci și pentru că respectivul ofițer fusese singurul dintre subalternii săi cu lecturile la zi. Luni de zile, după ce-l găsisse citind la micul dejun despre teoria relativității dintr-o carte groasă, învelită în hârtie de ziar, își petrecuse dimineațile în cartul lui, cuprins deopotrivă de admirație și de frisoane când îl vedea cum decupla de la panouri aparatura electronică de navigație și cum calcula punctul navei cu sextantul și tabelele de logaritmi.

— *Mon commandant*, icoanele mele sunt binoclul și creionul, se destăinuia Emmanuel după ce compara rezultatul calculelor sale strămoșești, cu cel furnizat de aparatele de pe console.

Un tip bizar, la atât se rezumase dezamăgirea lui Pascal când descoperise că lunganul cu piele de abanos figura – după un concediu prelungit – pe lista de echipaj a unei nave ce făcea linie în Caraibe, deși rămăseseră înțeleși că, pentru a continua să lucreze pe *Soltera*, secundul ar fi trebuit să-și susțină examenul de comandant și apoi să se înlocuiască unul pe altul, perspectivă care îl neliniștise pe Abdul.

Aceasta era singura persoană asupra căreia ebuliția lui Pascal nu avea nici un efect, Abdul era același de la primele

ceasuri ale dimineții, când treceau în revistă întâmplările ultimelor douăzeci și patru de ore, până seara, când bifau lucrările efectuate și le încercuiau cu creionul lui de tâmplărie pe cele restante. Pascal se simțea la largul său în preajma senegalezului, pe care nu-l auzise niciodată spunând că viața era bună, dar scurtă, sau lungă și rea, și când îi vedeai cum se plimbau agale printre cisterne, te gândeai fie la călugări, fie la frații de cruce. Așa că nu m-a mirat când l-am auzit pe Abdul folosind într-una din zile apelativul „nașu' Pascal”, și nici când am aflat că acesta îi botezase lui Abdul toți copiii. La un moment dat, când Pascal era în pană de subiecte, l-am întrebat și am văzut cum i s-a luminat chipul. Și-a aprins imediat o țigară și a adoptat un ton conspirativ, contrar obiceiului său de a vorbi tare.

— Când am început să bat coasta de vest, nu mă gândeam că voi cunoaște un asemenea om și nici că voi găsi vreodată pe cineva care să-i semene. Descărcau la Dakar o barjă cu saci de ciment, trasă la un chei plin de praf și de șobolani flămânzi. El și încă șase amărâți. M-am oprit și m-am uitat cum treceau de pe barjă pe chei, unul după altul, pe-o scândură ce se încovoia sub greutatea lor. Abdul era singurul care nu se clătina cu sacul pe umăr! Și ce crezi? Tipul își târăște prin praful încins tălpile de elefant, iar când ajunge în dreptul meu, îmi întinde o sticlă de apă sălcie și zice: poate ți-o fi și ție sete! Voiam să ies din port, dar m-am întors și l-am luat cu mine la navă. L-am făcut marinar de covertă, iar pentru că în mâinile lui parâmele păreau niște simple sfori de rufe, a ajuns în scurt timp nostrom. Și, într-o bună zi, îmi spune că are cinci copii și că nici unul nu era botezat. Cum așa, mă mir eu! Păi,

simplic, zice. Suntem singura familie de catolici într-un sat de musulmani! De aceea mi-au și dat părinții un prenume cu care să supraviețuiesc. M-am însurat cu o fată din sud și am adus-o în casa noastră, după cum e obiceiul. Și, chiar dacă mă cheamă Abdul, Dumnezeu ne-a dat cinci copii. Și, în timp ce vorbea, i se imprima pe chip o tristețe de bărbat neînvațat să ceară sau să se văicărească. Iar când am cunoscut-o pe Odille, m-am gândit s-o duc undeva unde să nu-și fi imaginat că ar fi putut să ajungă. Și am coborât pe coastă, pe vremea raliului, și i-am dus pe toți cu *jeep*-ul la biserica din Saint-Louis, la șase sute de kilometri de satul lui Abdul. Odille a fost impresionată de oamenii aceia, iar când a dat o mână de ajutor la pregătirea maniocului, a învățat și câteva cântece în dialectul zonei.

Pascal își scoase bricheta din buzunarul de la piept și, cu ea între degete, se uită la mine fără să mă vadă. Cine era străinul în fața căruia pomenise de Odille? Nu era prima oară când rămânea dus pe gânduri, răsucindu-și bricheta între degete. Dacă în clipa aceea ar fi tras cineva de mânerul sirenei, cu siguranță că n-ar fi auzit-o. Cobora în adâncuri, și nu știa nimeni când urma să iasă la suprafață. În preajma lui, aerul devenea greu de respirat, iar negrișorii care dădeau cu mopul în timonerie se grăbeau să dispară. Eu stăteam pe loc și așteptam să se întoarcă din călătoria în care, bănuiam, nu-l însoțea decât o singură ființă. Abrupte și vâscoase, tăcerile lui Pascal se terminau întotdeauna cu un *Merde!* și cu o grimasă care îi dezzechilibra figura.

Era un capitol despre care nu știam nimic, poate doar Abdul să fi știut ceva. Doar că acestuia mai degrabă i-ai fi tăiat limba decât să scape un cuvânt care să-l supere pe